

Belə bir söz var. Bilmi-rəm kim deyib, amma dəqiq bilirəm ki, var. Deyirlər ki, filan söz məni yaman tutdu... yaxud deyirlər ki, filan söz ox kimi içimi dəlib keçdi... yaxud da söyləyirlər ki, filan söz məni havalandırdı, yerimdən, yurdumdan eylədi...

Hə, mənim deyəsən "naxışım" gətirib. Ona görə "naxışım gətirib" deyirəm ki, qarşıma məni havalandıran, məni yerimdən-yurdumdan eyləyən, mənim içimi tərpədən sözlər ara-sıra çıxır. Və mən də həmin o sözlərin havasında elə bir hala düşürəm ki, Allah heç kimə göstərməsin. Bunu yaxşı mənada deyirəm, yer də, göy də başıma fırlanır. Özüm də yerin, göyün başına fırlanıram. Elə fırlana-fırlana da durduğum nöqtədən, oturduğum yerdən haralarasa o fırfıra məni aparıb atır, o söz məni gah işığa bələyir, gah da qaranlığa... gah sevincə bükür, gah da kədər... gah alqışa bələyir, gah da qarğışa... gah dilimi mələyə çağırışa kökləyir, gah da fələyə qarğışa. Yəni yaşamaq da istəyirəm, ölmək də... yaşatmaq da istəyirəm, öldürmək də. Bax, başıma belə bir müsibət gətirib məni yerimdən-yurdumdan edən söz.

Tam səmimi deyim ki, hərdən o məni havalandıran sözün sahibinə irad da tutmaq istəyirəm. Amma gücüm çatmır. Nə deyəcəyimi, necə deyəcəyimi tarazlaya bilmirəm. Ha çalışsam da, dilim o söz sahibinə minnətdarlıqdan başqa heç nəyi söyləmir. Qalırım dilimin mənəgənəsində... qalırım sözün yükünün altında... qalırım havalandığım yerdə. Bax, indi siz bu yazını oxuduğunuz vaxt mən elə o havalı durumdayam. Çünki 23 fevral gününün nostalji xatirəsiylə stolumun üstündəki bir kitabı götürüb bəxtini sınayan adamlar kimi gözüyumulu açdım. Və niyyət tutdum ki, açılan səhifədəki hər nədisə, onu oxuyacam və onunla razılaşacam... onu günümün köynəyi edəcəm. Elə bu niyyətlə də açdım kitabı. Və...

Həyatda təsadüflərin zərurətdən doğulduğuna bəlkə də hamıdan çox inanmışam, hamıdan çox biət etmişəm. Amma inanın ki, bu dəfə

Ay, torpağın itirənlər

ÖLƏNİN BƏXTİ GƏTİRDİ...

açılan səhifədən oxuduğum şeir mənə həm də yaşadığlarımı, taleyimi, güzəranımı, hətta içimdən keçən dua və özümə qarğışları başdan-başa üzümə söyləyirdi, gözlərimin içinə deyirdi. Və həmin an mənə elə gəldi ki, dünyada həqiqətən ruha qoşulmalar var. hardasa eyni cür düşünmək, eyni cür yaşamaq, eyni cür şərh etmək, eyni cür də yaşamaq var. Mən buna başqa bir ad tapıb qoya bilmərəm. Bu şeirdəki bütün məqamlar, misraların bütün anlar və mənalar mənim evim yanan gündən, kəndim işğal olan gündən ürəyimə yazdıqlarımdı... ürəyimdə pıçıldadıqlarımdı... yuxularımda gördüklərimdi. Mən onda yazmışdım ki:

**Yandı evim, eşiyim
Yandı divarım, daşım...
İsit, qoyma üşüyüm-
İsit məni göz yaşım!..**

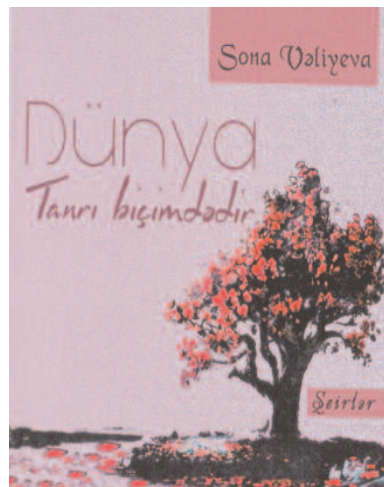
Və onda az qala Tanrıya asi olaraq içimdə fəryad qoparmışdım ki, təqvimləri cırıb atmaq lazımdı. Çünki təqvimlərdə işğal günləri, şəhid günləri, faciə, qətləmlər, qətləmlər sıralanıb gedir. Bax elə indi açıb oxuduğum şeirdə də müəllif həmin o mənim kimi düşüncələrin, mənim günümü yaşayanların ürəyi ilə öz ürəyini eyniləşdirir, birgə döyünən üreklərin sızıltısını, göynərtisini misralayıb və yazıb:

**Hər ayda bir qanlı təqvim,
Höknürdüm hər an üstünə.
Ölüb dərdimi göndərəm,
Mənə yananın üstünə.**

Hə, bunu mən də arzula-mışam, bunu mən də gecələr çadır evimin, sığındığım uşaq bağçasının, yaşadığım özülsüz otağımın bir küncünə çəkilib qaranlığa, özü də büzüşüb oturmuş uşaqlarımın gözlərinə baxmadan içimdə söyləmişəm. Və elə demişəm ki, özüm də inanmışam bu de-diyimə. Yəni inanmışam ki, ölüb dərdimi mənə dərd verənin üstünə göndərə biləcəm. O düşməni ölümümle öldürəcəm və:

**Yoxda vardı, varda yoxdu,
Həsərət dərd, qəmlə ovundu.
Ömür bir rəngli yuxudu,
Doğru yalanın üstünə.**

Bəli, bu da bir gerçəkdi. Çünki yoxda var olanın varda yox olması, həsrətin dərd-qəmlə ovunması təkcə şair sözünün, fikir adamının ifadəsi, pıçılısı deyil, bu həm

də həmin o varlıqla yoxluğun, o dərd-qəmlə ovunmağın necə bir rəngli yuxu olduğunu söyləməkdə, andırmaqda, xatırlatmaqda. Özü də gerçək kimi bir yalanın çetiri altında. Və:

**Ay oğuzlar, ay ərənlər,
Səbri dözümlə yeyənlər.
Ay torpağın itirənlər,
Gedək tapanın üstünə.**

Necə gözəl bir çağırış... Necə yanıqlı bir müraciət... necə səmimi bir etiraf. Özü də canıyananlıqla, hər şeyi göz altına almaqla söylənən etiraf. Axi, dözə-dözə hardan hara gəlib çıxdıq. Bunu heç düşündükmü, bunun heç fərqi-nə vardıqmı? - Məncə yox! Ona görə artıq hamımız birlikdə bir şaman işığında, bir su səsinin yaratdığı ovqatda öz-özümü, özü də hamının eşi-də biləcəyi bir səslə deməliyik ki:

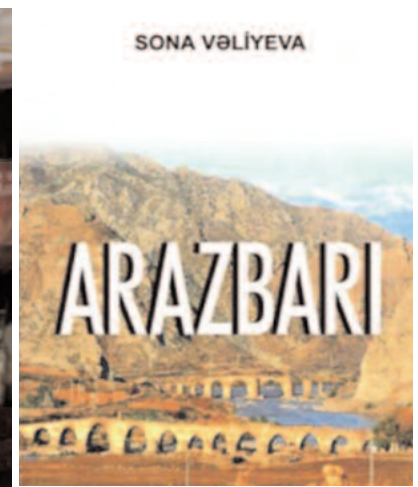
- Ay, torpağını itirənlər, gəlin gedək onu axtaraq. O itkini tapanı, əslində isə o torpağı bizdən alanı cəzalandıraq, o torpağa sahib olaq! Və:

**Qara sevda, qara dərdədi,
Torpaq sevgim, yurd həsrətim.
Ölənin bəxti gətirdi,
Ağlayaq qalanın üstünə.**

Bu da bir gerçək, bu da bir olmuşun və olanın poetik ifadəsi, poetik təqdimatı. Məncə burda həm də yanğı-nın, üsyanın, dərdə dözümsüzlüyün şairanə yox, sadəcə,

çalıb oynamaq nə deməkdə?! Axi biz özümüz-özümü təsəlli verməklə bu yurd itkisinə asi olmağı arxa plana keçiririk. Əslində isə biz, yəni torpağını itirənlər, ömrü birrəngli yuxu olanlar ölüb bəxtəvər olanların ətrafına yığışmalıyıq, onların yolunu tutmalıyıq, onların izini göyertməliyik. Çünki bu yol, bu iz Şuşaya gedir... işğal

olunmuş torpaqlarımıza gedir... bizim üçün həsrət çəkən, ayaq izlərimizi qoruyub saxlayan, uşaqlığımızı yaddaşında yaşadan ünvanlara gedir. Biz onun ayağına getməliyik, onu çiynimizə qaldırmağa getməliyik və Yaradandan bu gediş üçün ancaq dəstək ummalıyıq. Çünki O bizi yaradanda, xəlf edəndə boynumuza oğul yükü qoyub, oğul missiyası yükləyib. Alınımıza da elə beləcə də yazıb:

**Ay torpağın itirənlər,
Ölənin bəxti gətirdi!!!**

Məncə, biz bəxtimizin gətirəcəyini gözleməli deyilik. Biz taleyimizə asi olmalıyıq. Və biz, yəni şəxsən mən bu misraların müəllifi dəyərli Sona xanım Vəliyevaya məmləkətin qaçqın bir bəndəsinin vətəndaşının, sadəcə, Əbülfətin taleyini, içini yazdığına görə təşəkkürümü bildirirəm. Xüsusilə təqvimin ən qara günlərinin birinin ərəfəsində mən bu misraların bütün qatlarını gördüm, bütün laylarına enə bildim.